

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopol se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnica, poslana na zahvalo vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Novi davki.

Lasje se je že človeku, ko čita številke — s katerimi so obšli ministri srečne avstrijske davkoplačevalce. Nič manj kakor 682, 400.000 K je — vojni stroškov, to se pravi: skoraj 700 milijonov kron — z drugimi besedami: še 200 milijonov več nego pol milijarde.

To je grozna številka za današnje čase. Poglejmo malo skupni proračun za bodoče leto: Proračun izkazuje v poglavju: »Zunanje ministrstvo« redno potrebščino 9.504.188 kron in izredno potrebščino 50.000 kron, za vojno ministrstvo redno 238.826.207 kron in izredno potrebščino 760.000 K, za vojno mornarico redno 35.674.050 K in izredno potrebščino 2.674.530 K, za skupno finančno ministrstvo 2.589.245 K in za kontrolo računov 186.636 K. Skupno znaša potrebščina 290.054.856 kron. Pokrijte pa znaša 5.441.264 K. Potrebščina znaša v celoti 291.290.592 kron, carinski preostanek 97.251.714 kron, tako da je pokriti 194.038.878 kron, od katere vsote odpade na Avstrijo 123.408.726 K 41 v. Zlasti se je zvišala potrebščina za vojsko in za mornarico, za prvo za 43.747.054 K in za drugo za 744.975 K. Del pokritja, ki odpade na Avstrijo, je za okrog 29.300.000 K višji. Zvišanje vojaških potrebščin za Bosno in Hercegovino znaša 1.784.633 K ter dosega skoraj 9 milijonov. Mednarodna kontrolna komisija v Albaniji je zahtevala 50.000 K, za ustanovitev konzulata v Adaliji je treba 14.400 K. Za brzoljavke med balkansko vojno je zaračunala vlada 2.800.000 K, v tej postavki pa so zaračunani še drugi manjši izdatki, med njimi za demonstracijo brodovja in za zasedanje Skadra, za tri mejne komisije 250.000 kron in 25.000 kron za zastopstvo v mednarodni kontrolni komisiji za zadnje 3 mesece. Za avstro-ogrsko komisarija pri tej komisiji bo treba na leto 100.000 K. Vojno ministrstvo zahteva 32.770.000 K naknadnega kredita od katere vsote je naraslo 22.670.000 K vsled draginje živila. Za utrdbe zahteva vojna uprava kron 26.800.000 K. Izredni kredit za oboroževanje znaša 316.680.000 K, za otomanske begunce 800.000 K, za posebne vojaške odredbe med balkansko krizo 40.400.000 K.

Le poglejte nekoliko zadnje številke pa boste videli, kam gre avstrijski denar.

Ubogi davkoplačevalci! Toda, to še ni dovolj. Če se je oglašil žel. minister Forster in zahteva 267 milijonov za nove železnice. Da so železnice bolj potrebne in da več neso nego razne komisije, albanski konzulati, vojna mornarica, trdnjave itd — tega ne bo nihče tajil. Toda pri nas se tudi železnice delajo samo za vojsko — ako je treba doseči kako malo progo, ki bi povzdig-

nila tako deželo, ali celo pokrajino, koliko baje je treba, v parlamentu in izven parlamenta, da se dobi tistih par milijonov.

Ako pa je treba 100 milijonov za t. zv. strateške železnice je takoj denarja dovolj. Zato ne pravijo zastoj, da je sedaj v Avstriji največ plešastih ljudi, ker so lasje od samih skrbi tekot tega leta izpadali. Vse nameravane železnice bodo večino ma v Bosni in na — Mažarskem. Vse te železnice imajo svoj poseben namen.

Kam smo torej znosili denar: deloma v morje, deloma v Albanijo, deloma na Mažarsko. Ubogo avstrijsko prebivalstvo pa naj gre — v Kanado.

Minister pa je vendar dal eno tolažbo: prizadeti bodo najbolj meščanski in delavski sloji. Kmeta bodo »sonali«. Menda se boji da ne bi vsi iz Avstrije ušli.

Albanija! To bo edina kletev, ki jo bo poznal Avstrijec.

Vse izdatke — torej 682 milijonov je Berchtold opravičil z dvema besedama: »zgodovinska potreba«. Vse kar se je na Balkanu zgodilo je bila — zgodovinska potreba. In tako je bila tudi za Avstrijo dolžnost, da je opravila svojo »zgodovinsko potrebo«. Zgodilo se je to v korist države in narodov.

In zdaj leži »zgodovinska Berchtoldova potreba« med državo in narodi — v obliki kupa, ki šteje 682 milijonov kron.

Štajersko.

Naša narodna morala. Pri nas — in pač tudi drugodi — imamo vedno lepo kopo slučajev, v katerih se agitira za znano: danes malo ne kot narodno zafrkacijo pojmovano geslo: »Svoji k svojim!« To geslo se je rodilo v burnih septemberskih dnevih leta 1908., a postalo je le prekmalu »šlager« par naših takozvanih »narodnih voditeljev«, ki zahtevajo pač od svojih — najraznovrstnejših — narodnih somišljenikov — proletarcev, da naj »dosledno« izvajajo to »geslo«, a sami zase gredo svoja pota in se smejejo v pest onim, ki jim verujejo... V poteku par mesecev smo dobili in do danes shranili nič manj kot osem dopisov tozadevne vsebine, ki nam pomenjajo seveda dragoceno zbirko dokumentov, o nedoslednosti naših »narodnih voditeljev«. Iz Celja, St. Gradca, Soštanja, Slov. Bistrice, St. Lenarta v Slov. Gorici, Ljutomeru, Ptuj, Ormožu, Središča itd., so v teh pismih označeni naravnost kričeči slučaj — narodne nezavednosti. Ne bomo detailirali, ker vemo, da bi pisali za državnega pravdnika, gre pa tu za slučaje, ko se spozabijo najbolj znane slovenske familije, da si naročajo svoje blagovne in druge potrebščine v mestih Ce-

lje, Maribor, Gradec, Ptuj. Vemo, da ni baš vsaka trgovina na deželi, ki je v slovenskih narodnih rokah, tozadevno, blagovno, popolnoma založena, naravno — ker je krog odjemalcev premal, da bi v naprej garantiral potrebno rentabiliteto. Imamo po okolica naših manjšin sicer močno, da, mogočno in številno slovensko veleposrestvo, a to se ne oziira na svoje bližnje trgovstvo, marveč drvi raje — v nemška tržišča. In če bi vsaj tu, recimo v Celju, Mariboru in Ptuj, iskalo slovenske trgovske virole! A ne! Tudi tu se dosledno prezre slovenske trgovce, in poseba nemške, oziroma nemčurske. »Slovenski trgovec ima premajhno izbiro!« To je stalna fraza, narodnih naših frazarjev... Seveda, je, če ne docela napačna, pa vsaj v marsičem močno pretirana, ne opravičuje. Nemški trgovec se pozove, da vpošlje po pošti potrebne vzroce, in po pošti se da, ter sprejme naročilo!... Za danes naj bo dovolj. Zapomni! pa si naj naši patentirani narodnjaki, da jim bomo to še neštetokrat zmetali pod noge — zlasti, kadar bodo okoliščine take, da bo sedelo in puščalo svoje občutne sledove...

Dr. Gustav Delpin — odstopil. Zadnje dni se je po bliskoma raznesla po naših mestih in trgih vest, da je zloznani predsednik nemškega »Volksrata«, ormoški odvetnik dr. Gustav Delpin, odložil svoj goraj omenjeni mandat. Kaj je temu krivo, do danes še ni razjasnjeno v toliko, da bi se dalo navesti kaj pozitivnega. »Marburger Zeitung« pač manevrira z boleznijo, ki je baje zakrivila odstop dr. Delpina, a je ta vest maio verjetna. Tudi goraj omenjeni list priznava že v par naslednjih vrstah, da oslabeledot dr. Delpina nikakor ni taka, da bi ga izključevala od naknadnega sodelovanja v nemškem nacionalnem bojnem delu. Vzroke, prave, je torej iskati drugje in mislimo da ne gremo ravno predaleč, če spravljamo ta odstop dr. Delpina v zvezo z zadnjimi političnimi, narodnimi dogodki naše dežele, zlasti z onimi novih pridobin Slovencev za Slovenski Štajer. Eden glavnih Delpinovih pristašev, da ne rečemo njegovo orodje, je bil poslanec Wastian. Oba sta zasledovala ekstremno smer ponemčevalne politike in zasledujeta jo pač tudi še danes. Komur pa je še v spominu obsodba tega stremljenja po dr. Negriju dne 7. t. m. v Celju, bo tudi vedel, da ni mogla ostati brez nadaljnjih posledic... Z napadom na Wastiana, ni bil obsojen le ta slednji marveč v veliki meri tudi ves sistem, kojega reprezentant je bil Wastian. Voditelj tega sistema pa je bil ormoški »veliki Nemec« dr. Delpin. Nas njegov odstop prav nič ne iritira. Ne more nam biti niti v zaščeno, niti v nasprotju. Zgine le ena oseba, da jo namesti druga. Sistem se bo gotovo nadaljeval. Ker poznamo način boja tega sistema do

Gospodje revizorji gredo na magistrat.

(Jutri prinesemo sliko, kako so se vračali).

dobra, nam more biti vseeno, kdo mu načeljuje. Iz tega vzroka niti ne navajamo podrobno vseh onih dogodkov, ki jih je doslej provociral dr. Delpin s pomočjo »Volksrata«. V glavnem je to delo itak vsakomur znano in se lahko zbere v en sam pojem: germanizacija... Kdor trdi, da širša javnost ne pozna »zaslug«, ki si jih je stekel ormoški »Nemec« dr. Delpin, ta se gotovo močno vara, mi Slovenci jih vsaj do dobra poznamo, saj jih vidimo povsodi. Kdor misli, da nam je bilo to dr. Delpinovo delo v »Volksratu« toli nejasno, da bi ne spoznali njegove dalekosežnosti, je itak na napačni poti. Vidimo in se zavedamo nevarnosti in nevarnosti in kazali smo jo že v celi vrsti slučajev široki javnosti... Odpor od naše, slovenske strani, sicer de fakto ni bil, vsaj ne tak, da bi prišel v poštev. Krivda seveda tiči v gnilobi našega narodno-odpornega dela. Mi štajerski Slovenci imamo svoj Narodni svet le za to, da igra slovenskega »Paradeschimmelna« za drugo nič. Kljuse je staro, pa se mu ne zljubi več niti vleči, še manj seveda kaj drugega. Mi štajerski Slovenci imamo svoj »narodni svet« za to, da se drugi, renegate, iz nas norčujeje... Žalostno...

Velika nedelja. (Cvetje iz Ornikovega pašalika.) Minolo nedeljo je prišel v Donavitzu zaposleni Jože Petrena domu v Veliko nedeljo, kot je dejal, obiskati svojo ženo in šestletno hčerko. Popoludne so šli vsi trije v eno tamošnjih krčem, koder je Petrena naročil liter vina. Koj nato je izginil iz krčme. Pozneje se je izkazalo, da je brez slovesa šel na pošajo ter se odpeljal nazaj v Donavitz. Žena je istotako kmalu šla domu, a ji je že spotoma postajalo zelo slabo. Tudi dekle je stekalo. Spravili

so obe domu, a žena je kratko za tem — umrla, na znakih zastrupljenja, dočim je dekle v smrtni nevarnosti. Petrena so v Donavitzu aretirali. Sumijo, da je zastrupil ženo, ker se je hotel poročiti s svojo konkubino, vdovo Windisch, s 6. otroki. Ko ga je pred meseci žena obiskala, je dejal Windišev, da je bila njegova bivša oskrbnica. Petrena taji zločin, dokazi pa so proti njemu.

Dobovec. (Požig.) Pred kratkim je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Petra Klemenška. Skode je 3000 K, zavarovalnine pa le 1500 K. Sumijo, da je bil ogenj podložen.

Dobova pri Brežicah. (Zopet roparski napad.) Dne 13. t. m. je zopet neka tolpa Hrvatov napadla trgovino trgovca Jože Kopinca. Na domače, ki so se jim hoteli postaviti v bran, so streljali z revolverji, tako, da so morali ti naglo zbežati. Pokradli so 600 K denarja in mnogo vrednosti, ter zopet zbežali nazaj na Hrvaško. Neka vrata v prodajalni so bila od revolverjskih krogel šestkrat prestreljena. — Ti napadi se dogajajo že dobro leto in postajajo vedno nevarnejši. Varstva, razun lastne pesti in samokresa, ni skoro nikakršnega, ker so orožniška postajališča dosti preslabo zasedena, posamezniki pa tudi ne morejo biti povsodi. Tolpe roparjev delajo skrajno zvito in previdno; pridejo in zginijo. Ne bo preje miru, da bodo ljudje do skrajnosti razburjeni, posegli po enotni samopomoči.

Umazano perilo središkega kaplana. Javnica se je zopet te dni bralo pred mariborskim prizivnim sodiščem. Stvar je kratko ta: pred par meseci je dobil župnik v St. Petru pri Mariboru karto, anonimno, češ, tvoj Marko je bil tepen, ker lazi za

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Jaz vem, kje je.«
»Kje neki?«
»V Sansneju, pri svojem starem očetu. In nam ne preostaja drugega, kakor da gremo na Rošegi.«
»Na grad!«
»Da, vsi... Kakor hitro porečem Žaku: »Mi pojdemo!« boste videli, kako se začne prerajati. Mamica dobra, dovolite mi, dovolite...«
»Ah, dragica, reci mi vse, kar koli se ti zdi prav in dobro.«
»A vi?«
»Jaz nočem, da izumre rod Rošegijskih. Vse mi je ljubše od tega. Pojdemo, ker je treba...«

Že dvajset let je bil neobljuden, ta Rošegijski grad, ki je dvigal še vedno svoje masivne, ponosne stolpe, stebre od granita, posmehujoče se vsem prirodnim silam — one stolpe, ki jih ni mogel uničiti požar, zaneten po Nemcih v začetku naše povesi.

In ko je bilo treba, obnoviti vsaj zidovje, ki je bilo samo še začrnela razvalina, so lahko naslonili novo zgradbo na te tisočletne stolpe, ki so

trajali iz veka v vek, silni in neporučljivi.

Toda odkar se je bila pripetila ona nesreča, je bilo vdovo groza teh ostankov, ki so ji obujali samo obupne spomine.

Ni se hotela niti več pokazati na Rošegiju, prepuščenem staremu Antonu v varstvo in oskrbo.

Kot zvesta in vestna upraviteljica dediščine, ki je bila samo zaupana njenim rokam, je bila dala zgraditi na novo večino stavbe, pred vsem zidovje in ostrešje.

Zopet so se svetila stekla v vseh odprtinah, ki so pomenile nekdanjo okna Rošegijskega gradu. Tako je bila graščina varno pred neurji, in njim, ki pridejo pozneje, ako jih bo volja, je bilo olajšano delo, urediti si to domovje, čigar pritičje edino je bilo zdaj razdeljeno v par preprostih sob, zvezanih po hodniku.

A tudi te sobe so bile slepe — oknice se niso odprle nikoli.

Toda bivati je bilo tu skoraj nemogoče.

Kljub vsem je bilo v teh prostorih nekaj pohištva — tisto, kar so skrili l. 1871. še pred prihodom Prusov.

In ker se je nahajalo med tem pohištvom, oteim pred nemškimi barbarstvom in grabežljivostjo, vse kar je bilo v gradu najlepšega in najdragocenejšega, moramo reči, da so bile preproste sobe v pritičju opremljene jako razkošno, dasi nepopolno.

Tu je stala čudolepa rezljana postelja iz časa renesanse — tam konsola, delo velikega umetnika iz sedemnajstega veka... Na tej neposlilani steni so visle dragocene slike — na oni gobelene, izmed katerih je predstavljal sleherni zase majhno premoženje.

Bilo je kaj fantastično. Gospod Anton sam ni prebival tu.

Napravil si je bil stanovanje v enem izmed starih stolpov: imel je tam spalnico, kuhinjo in še eno sobo, ki mu je služila hkrati kot obednica in kot pisarna.

Marija stara dekla iz časa, ko je bil grad še obljuden, mu je služila že dolgih dvajset let; in ropot, ki ga je delala po kuhinji, mu je zadoščal, da se ni čutil popolnoma samega v tem poslopju, ki ga je imenoval rad »veliko kasarno«.

Sicer pa Rošegi ni bil popolnoma zapuščen, čeprav sta prebivala v gradu samo Anton in stara Marija.

Pri hlevih, ki so jih bili obnovili hkrati z ostalim, je stanoval hlapec, kateremu je bilo poverjeno varstvo velikega grajskega parka, čigar trate so bili izpremenili v obdelano zemljo ter jih posejali z žitom, da ne bi ležala tla brez koristi, ob danem času pa bi mogla pognati, prerajati in oplojena, novo, svežo travo.

S tem velikim hlapcem je živela njegova žena, njegovi otroci, katerih večina je že odrasla, nadalje mali

hlapec in končno raznovrstni četveronogi prebivalci, kakršne pač najdeš po deželi.

Toda nihče izmed vseh ni prestopil nikoli grajskega pragu, kar je bila izključena pravica Marije. Ona je smela obrisati po dvakrat na mesec prah s častitljivega in dragocene pohištva, s katerim je bil gospod Anton opremljen čudno odlične sobane rošegijske.

Tisto jutro je Anton baš zajtrkoval, vrnivši se z oddaljene pristave, kjer so obnavljali vinograd — kar se oglašil zvonec ob vhodu.

»Pismo!« je dejal sam pri sebi, a stara Marija je šla, kakor dan za dnem, da vzame časopis za gospoda Antona.

Toda s časopisem vred je prinesla danes tudi pismo.

»To je ovoj gospe markize,« je menil oskrbnik. »Viš, zdaj ji ne piše več tista kakor doslej. Ampak, dolgo je že res, odkar ni dala več sluha o sebi gospe markiza: najmanj mesec dni!«

Odpečatil je pismo in prečital par vrst.

»Ali!« je vzkliknil z osuplim vzmahom, »tega menda ne smemo resno!...«

»Kaj pa je tako čudnega, gospod Anton?«

»Neste, kaj? Gospod markiz, gospa markiza, gospod, gospa in gospi-

»A kje bodo stanovali?«
»Vrag naj me vzame, ako vem!«
»Pa kdaj pridejo?«

»Pojutrišnjem. In grad mora biti dotlej pripravljen za njih sprejem.«

»Tega ne zmorem nikoli.«

»In vendar bo treba.«

»Kje pa naj vzamemo vse, kar nam nedostaja? Saj nimamo niti četrtnine tega, kar manjka, gospod Anton.«

»I, no, Marija, česar človek nima, to si pač priskrbi. Pojutrišnjem pridejo, in pojutrišnjem bomo pripravljeni. A zdaj se žurite, to vam povem.«

Kako je uredil vse v tako kratkem času?

S kakšno čudežno urnostjo in spretnostjo si je priskrbel v Sen-Dizjeju in Bar-le-Duku najpotrebnejše reči?...

To je skrivnost, nad katero zija Marija še dandanašnji. Toda dejstvo je, da je stal tretji dan, ko se je ustavil vlak v Sen-Dizjeju, gospod Anton na peronu ter odgovoril na prvo vprašanje staré markize:

»Vse je pripravljeno gospa markiza: kočija vas čaka zunaj.«

Pol ure nato so se zapeljali na veliko dvorišče.

Hadirja, ta vražji človek je bil storil res vse, kar je bilo v človeški moči.

(Dalje.)

dekleti. Tudi več drugih opazki je bilo. Župnik je poslal karto v kourverti Krajncu. Ta je postal ves divji in imel takoj na sumu središkega organista Paniča. Začel je loviti pisma, ki jih je baje Panič pisal dekletom in predložil te, kot karto v primerjanje pisave izvedencu, ki je pisavo identifikiral. Panič je nastopil pot dokazna resnice in navedel več slučajev, ki so bili s pričami izdatno podprti, da je bil kaplan Krajnc parkrat res neumljeno tepen od domačih fantov. Krajnc ima namreč to dobro navado, da leta ponoči okrog, včasih do dveh zjutraj. Ker je težko verjetno, da bi samo zvezde štel, so ga fantje pričeli poditi, kadar se je vračal iz svojega fantovanja. Parkrat so ga rešile njegove urne krače, parkrat pa so ga prav na sakramensko zlimali; tako, da si je skozi več tednov polagal črez noč mrzle obkladke. Tudi šepal je, kot kakšen nepokovan žrebec. Svojemu župniku je dejal, da ima — protin... Ena od prič je še celo nekoč, ko se je kaplan z vetrom kosal v hitrosti, tega skrila v svoji hiši... Tudi agiator je Krajnc in priznan klerikalen hujšak; nakopal si je radi tega mnogo sovraštva. Sodišče je znižalo g. Paniču odmerjeno kazen na 50 K globe. Kaplanu Krajncu je sedaj, ko ve za njegove nočne »izprehode« — morda je reševal v urah duhov, verne duše? — ves svet, pač najbrže odleglo? Temu »prečastitemu« gospodu, ki ima tako namazane podplate, bomo odslahal posvetili malo več pozornosti...

Maribor. (Še enkrat »Volksrat«.) Z dr. Delpinovic odstopom se bavi mo že na prvem mestu. Mož je odstopil, na njegovo mesto pa so postavili — celjskega dr. Ambrožiča. Ta, kakor tudi prvi podpredsednik učitelj Rus v Mariboru, sta seveda moza najčistejše nemške krvi, samo žalibože, da sta imela to smolo, da se je enega krstilo za vodo Save, drugega pa z ono Drave in, da se je prvi rodil na Kranjskem, drugi pa na Slov. Stajerskem, okrog Vuhreda. Vprašajte starega Rusa kaj v nemščini, pa vam bo najbrže odgovoril kratke »nix tajč«... Seveda: Germani rabi »zanestljive sinove« in za to — »Heul Germanial«.

Sv. Duh pri Slov. Gradcu. (Ustreljen orel.) Te dni se je na mah zaprašil orel v čredo pasočih se ovac nekega posestnika, ter odnesel štiri tedne staro jagnje. Deklica, ki je pala čredo, je poklicala na pomoč očeta, ki je orla ustrelil. Tič meri 72 m z razpetimi kriljuti... V tem slučaju se ne gre morda za istoimensko ptico-roparico »Orel«, ki jo po domače nazivamo tudi »Čuk«, marveč za redkega tiča — orla. Naravoslovno se te dve vrsti razlikujeta dvojno: orel ima perje in to pristno, po cellem telesu in — svetel, jasen pogled; »Orel« pa ima gosje pero za levim ušesom in mrke, motne oči ter neprestano mežika če pride v luč, za kar ga imenujemo kratko tudi čuk. Eno pa imata skupno oba: da prežita na backe... Razlika je le v backih: prvi travo jedo, drugi pa poslušajo kako tiava rase...

Goriško.

STOTNIK STOHANSL POVOZIL FANTA V ČERNICAH PRI GORICI.

V nedeljo dne 16. t. m. popoldne proti večeru se je peljal znani pilot goriški stotnik Stohansl z avtomobilom iz Ajdovščine proti Gorici. V Černicah pri mostu je bilo na cesti troje otrok i. s. na eni strani dva, na drugi strani pa 14letni fant Alojzij

Faganel, posestnikov sin iz Černi. Fant je zapazil, da avtomobil dirja naravnost proti njemu; ker je stal čisto pri kraju ceste poleg jarka, nad katerim je visok zid in se na to stran torej ni mogel ogniti preteči nevarnosti, je hotel skočiti na drugo stran ceste, kjer sta bila nedaleč od njega še druga dva. Toda bilo je že prepozno, avtomobil ga je zgrabil od zadaj, ga vlekel nekaj metrov dalje, na kar je obležal na tleh. Med tem časom ga je avtomobil bil podrl pod sebe tako, da voz ni šel čez njega. marveč se je fant zmuzal pod vozom na tla, ne da bi ga bila zadela kolesa. Ko so prihiteli ljudje, ki so ta grozni prizor videli, zraven, je bil fant že mrtev. Zunanje poškodbe niso bile znatne, le na kolenih, zadaj na hrbtu, kjer ga je avtomobil zgrabil, ter na prsih je bilo videti neke neznatne poškodbe. Smrtni udarec ga je zadel v glavo tako, da je bil v trenotku mrtev. — Govori se, da ta nesreča ni bila le gol slučaj, marveč, da je imenovani stotnik istega dne sploh uganjal z avtomobilom burke, ga zaganjal proti potnikom, da so se komaj o pravem času umikali, s čimur se je zabaval. Zaradi tega se mu ne bo skrivil niti las, saj je častnik. Ali pa je umestno uganjati burke z avtomobilom, je gotovo izprevidel. Če se šali z aeroplanom po zraku, bi mu tega nihče ne zameril; ceste pa niso samo za oficirje. Ljudje se sploh pritožujejo, da vozijo avtomobili po cesti med Ajdovščino in Gorico večkrat skrajno neprevidno in predrzno. Potrebno bi bilo, da se temu napravi konec, sicer se bo pripetilo še več takih nesreč.

Dnevni pregled.

Senzacija. Tu in tam se je obljubljalo, da bo govor avstrijskega zunanega ministra Berchtolda — senzacija. Ne vemo, če se je to resno mislilo ali ne. Senzacija je pa govor Berchtoldov vzbudil in sicer takšno, da so člani zunanjih odsekov kar onemeli, ko so ga slišali. Govor je presegel pričakovanje. »Edinost« tozadevno poroča: Vtis Berchtoldovega govora pa je bil naravnost uničevalen. Karakteristično je, da je zunanji odsek poslušal ministrova izvajanja, ne da bi bil vsaj eden izmed delegatov tekom njegovega govora vsaj odprl usta. Ko je Berchtold končal, se ni dvignila nobena roka in vladalo je naravnost ledeno razpoloženje. Vtis je bil silno mučen in neki slovenski delegat, ki sem ga vprašal neposredno po Berchtoldovem govoru, kak vtis je napravil nanj ekspozice, je odgovoril: »Neroden poskus, prikriti grehe avstrijske diplomacije in zlobna filipika proti Srbiji, s katero hoče Berchtold, kakor je sam izjavil, živeti v prijateljskem razmerju.« Tako »Edinost«! In je resnica. Način, kako je grof Berchtold govoril o junaški Srbiji, bo avstrijskim interesom prav malo koristil in bo v Srbiji, katere naši industrijalci in to je naposled: avstrijske blaginje, ne bodo tako lahko pogrešali, kot si misli Berchtold, v Srbiji bo njegov govor napravil še slabše vtis, kot ga je napravil na člane delegacije. Gotovo ni med člani delegacij nobene srbofilije in vendar vsi obsojajo način, kakor je grof odbeloval razmerje napram Srbiji. Ta točka in pa neumestno kritiziranje Bukareškega miru bo vzbudila ostro kritiko.

Berchtold blagruje Turčijo. V svojem ekspoziciji je Berchtold govoril tudi o Turčiji. Rekel je takole: Naša stara zgodovinska prijateljica Turčija je bila tepena. Ker pa so bili

Bolgari tako neumni, da so se sli pretepali s svojimi zavezniki Srbi (pred Srbi ima Berchtold respekt) so izgubili Tracijo z Drinopoljem, ki so ga dobili Turki nazaj. S to pridobitvijo se je zopet omogočila življenska možnost Turčije in moremo upati, da si bodo tepeni Osmani kmalu opomogli — posebno, ker so izgubili Macedonijo, ki je bila zanje draga pokrajina (kostspielige Provinz), ki pa je bila v vedni nevarnosti. Berchtold je popolnoma pozabil povedati, da je Turčija izgubila še eno tako »kostspielige Provinz« — namreč Albanijo, ki dela zdaj avstrijskim davkoplačevalcem sive lase. Berchtold je pozabil povedati, da je namesto Turčije on prevzel stroške za Albanijo — dočim so drugi dobili — Macedonijo. O Macedoniji je znano, da je lepa in rodovita dežela — dočim je Albanija sama skala. Ako je torej Berchtold blagrujal Turčijo, da je izgubila Macedonijo — bi pač lahko pomiloval sebe, da je prevzel Albanijo, za katero je bilo Turčiji gotovo stokrat manj, nego za Macedonijo. Na koncu je rekel Berchtold, da smo »tradicionalni prijatelji« Turčije, in da se zelo veselimo, da si je zopet opomogla. Nam se zdi, da s Turčijo nimamo le »tradicionalnega prijateljstva«, ampak še marsikaj drugega in z njeno Albanijo prevzemamo na sebe — tudi drugo njeno dedščino — kot pravi prijatelj delimo z njo usodo.

Ljubljanski grb.

Ljubljana je stolno mesto Kranjske dežele in kulturno središče slovenskega naroda. Ljubljana stoji ob Ljubljanici, kjer je nekaj stala rimska Emona. Mesto je nastalo v 9. stoletju ob vznožju trdnega gradu. Od nekaj je imela Ljubljana za svoj grb: grad in zmaj na vrhu. V srednjem veku je bila Ljubljana slavna in je odbila mnogo turških napadov. V 17. stol. je bila središče kranjske gospode. L. 1809. je postala glavno mesto Ilirije. L. 1813 je postala zopet avstrijska in je bila posledje glavno kranjsko mesto. Do l. 1882 je bila v nemških rokah. Od tega leta naprej je bila slovenska, dokler niso klerikalci l. 1911. izdali njenega Slovenskega. Sedaj jo hočejo dobiti v svojo pest in so že izpremenili njen grb.

Ni bila bogve kakšna modrost od strani Berchtolda, da je šel in zagotavljal Turčiji avstrijskih simpatij. In če bi bilo res kaj vere v avstrijskih klerikalcih, tedaj bi morali protestirati proti temu, da bi se bratilo s tem, ki preganja in muči kristjane.

Na to bomo pa zastoj čakali, da bi klerikalni poslanci zaropotali v državnem zboru tako, kot znajo zaropotali Čehi, Rusini in tudi maloštevilni Italijani. Naš Susterščič zato nima volje, on se pripravlja na zaseda-

nje delegacij, ko bo vojnemu in znanstvenemu ministru tako kadil, da se bo to njima samima studilo. Ampak Susterščič bo moral glasovati za upanje Berchtoldu in njegovi očitno protislovovski politiki, on bo moral glasovati za vse one ogromne svote, ki jih zahteva vojni minister od ljudstva. Tem faktorjem se Susterščič ne sme zameriti, on mora biti lakaj na Dunaju, ako hoče biti gospodar na Kranjskem.

Vlada zahteva od davkoplačevalcev novih 400 milijonov kron, ne da bi avstrijski davkoplačevalci od tega kaj imeli. S temi milijoni hoče vlada postaviti v Bosni in Hercegovini več železničnih prog, ki pa ne bodo služile gospodarskim interesom, temveč militarizmu, za prevajanje vojakov. Tiste proge pa, ki bodo služile gospodarskim interesom, tiste pa ne bodo vodile v Avstrijo, temveč na Ogrsko in bodo služile za to, da bodo Mažari zasedli s svojim vplivom deželi, za katere so avstrijski, imenoma slovenski fantje 1878. leta prelivali svojo kri. Torej: železnice, ki se bodo sedaj gradile v Bosni, bodo koristile le nenasitnim Mažarom, plačali jih bodo pa avstrijski davkoplačevalci, med tem, ko se bo na ogrsko stran gradilo 408 km, na avstrijsko stran pa le 353 km, bo morala Avstrija še enkrat več plačati za železnice kot Mažari. In ta očividni nesmisel bodo potrdili vladi tudi — slovenski klerikalci — saj s tem je dana posledica, da se bo izselilo par tisoč Slovencev zopet v Ameriko, kar klerikalci zelo radi vidijo. S tem je namreč omogočeno, da bo nemški naval na našo slovensko zemljo uspešnejši. In to hočejo klerikalni mogotci.

Zanimiv konkurz. »Slovenec« je prinesel sledečo brzojavko: Društvena hiša sv. Marte v Gradcu v konkurzu. Gradec, 19. novembra. Slovensko zavetišče sv. Marte v Gradcu je prišlo z 80.000 kronami pasiv v konkurz, in sicer vsled pritiskanja upnikov iz Trentina, ki za svoje vino niso mogli izterjati izplačila. To se pravi, da so spili v zavodu sv. Marte v Gradcu za 80.000 kron vina. Ker pa ženske ne pijo mnogo, so najbrže pomagali drugi in zato je prišel zavod v konkurz. Res zanimivo!

Iz Zagorja ob Savi. Pri nas se je začela živahna agitacija za deželnozborske volitve. S postavljenimi kandidati niso vsi zadovoljni. Nekateri bi raje imeli zvestega Janeza, drugi pa Johanco iz Vodice. Klerikalci se boje, da bi jim Zajc ne zbežal v grmovje. Drugi imajo druge skrbi. Želeti je, da se pri volitvah drži disciplina in da vsi volijo napred. kand.

V. Češki kongres prirodoslovcev in zdravnikov. O Binkoštih leta 1914 vrši se v Pragi V. kongres čeških prirodoslovcev in zdravnikov. Osrednji odbor v Pragi je naprosil gosp. primarija dr. V. Gregoriča, da sestavi slovenski pripravljalni odbor, ki naj bi izvršil vsa predela za kolikor moč častno in mnogoštevilno udeležbo od strani Slovencev. Podpisani odbor prosi vsled tega vsa slovenska strokovna društva, da imenujejo svoje zastopnike v pripravljalni odbor. Omeniti je treba, da so prireditve tega edinega redno se vrščega slovenskega kongresa v Avstriji zelo zanimive in da nudijo bogatega užitka na polju prirodoslovne in zdravniške vede. Želeti bi bilo torej, da se slovenski prirodoslovci in zdravniki v obilem številu udeležijo kongresa in da prijavijo predavanja in referate. — Društvo zdravnikov na Kranjskem.

Slovensko gledališče v Celju. 23. nov. priredi »Dramatično društvo« svojo tretjo redno predstavo in sicer štiridejansko burko Schönthana in Kadelburga »Dva srečna dneva«. Burka je jako zabavna in je vzbudila veliko smeha povsod. V glavni vlogi nastopi režiser g. Josip Molek, kar že v naprej zagotavlja izborni večer. Začetek predstave točno ob pol 8. zvečer, na kar se še enkrat opozarja. Sploh se prosi vsestranske točnosti. Predprodaja vstopnic pri trvdki Goričar & Leskovšek.

»Klub slovenskih tehnikov« v Pragi naznanja, da se vrši I. klubova seja v petek, dne 21. nov. ob 8. uri zvečer v prostorih akad. društva »Adrijec«. Predava tov. Švajgar Verius: O železničnih strojih.

Slovenski vsedilski shod na Dunaju se vrši v soboto, dne 22. t. m. ob pol 9. zvečer pri Leithnerju l. Auerperger, str. 6. Dnevni red: Podporniške zadeve.

Leva rebra mu je zlomilo. Ko je dne 12. t. m. 47letni žagar Florijančič Anton žagal pri cirkularni žagi Ivana Majarona v Potoku drva, mu je odletel kos lesa v levo stran prsi in mu zlomil rebra. Florijančiča so morali prepeljati v deželno bolnišnico v Ljubljano.

Fantovski napad. 33letnega delavca Petra Benedičiča iz Črngroba pri Škofji Loki so domači fantje te dni napadli. Pri tem ga je Janez Kalan iz Dorfarjev udaril po glavi s tako močjo, da so morali Benedičiča v nezavestnem stanju prepeljati v deželno bolnišnico v Ljubljano. Kalan se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

V luknjo je stopil in si zlomil nogo. 28letni posestnik Matej Bogataj iz Zabreznice pri Škofji Loki je te dni letel po trati, stopil v neko luknjo in si pri tem zlomil levo nogo.

Kolesa mu zdrobila levo nogo. 17letni postiljon pri pošti v Lescah, Ulčar Janez, je te dni po neprevidnosti prišel pod kolesa voza z levo nogo. Kolesa so mu nogo nad členkom zdrobila. Ulčar se nahaja v deželni bolnici v Ljubljani.

Napad in težka telesna poškodba. Čevlarskega pomočnika Franceta Horvata iz Krajnega brda je neki pijan fant v enem izmed zadnjih večerov na državnih cestah v Krašnji brez vzroka napadel in ga tako močno udaril po glavi, da je Horvat zadobil težko telesno poškodbo.

Škoda vsled zadnjega viharja. V hrenoviški okolici je napravil zadnji vihar občutno škodo na strehah. V Landolu je odnesel 16 kvadratnih metrov široko streho z vsem lesovjem vred raz ondotno zakristijo čez zid več metrov daleč kar v celoti.

Požar. Na Martinovo nedeljo je začelo goreti v Hrenovicah pod »Poloninim« kozolcem, ki je bil naenkrt v plamenu s hlevom vred. Druge stavbe so rešili ljudje in požarne brambre. Da ni bilo tako mirno, bi bil »Hrib« v veliki nevarnosti. Zapalila je ali zlobna roka ali pa cigareta.

Ogenj. Dne 18. t. m. zvečer je zgorelo poslopje A. Robasa št. 15 v Sp. Pirničah. Da ni bila takoj na licu mesta požarna bramba iz Zg. Pirniča in pred kratkim ustanovljena ona iz Preske, bi se ogenj gotovo razširil na bližnje poslopje. Tako pa so gasilci pod spretnim vodstvom načelnikov kmalu preprečili, da se ni ogenj bolj razširil.

Strel na vlak. Neznani zločinec je ustrelil pri Bellaku na brzovlak št. 1107. Krogla je razbila eno okno na zadnjem vozu in se zarila v steno voza. V kupeju k sreči ni bilo nobenega potnika.

GIOVANI BOCCACCIO:

Mazet iz Lamporechije.

(Iz »Decameron«.)

V našem kraju je ženski samostan, ki je bil nekoč znan po svojih svetosti. Ni še dolgo od tega, ko je bilo v njem le osem nun, ne všteti med te opatinjo. Tkrat je imel samostan zelo krasen vrt in zelo pripravnega vrtnarja. Temu možu pa je prišlo nekega jutra na misel, da ga zapusti, pod prevezo, da dobiva premalo plače. Šel je torej k oskrbniku, sklenil je z njim račune in se je vrnil v vas Lamporechijo, na svoj dom. Ko se je povrnil, so prišli k njemu vsi njegovi sosede in med drugimi tudi mladen, prebrisan dečko, močan, postaven in za kmečkega fanta lepe rasti. Ta dečko ga je vprašal, kje se je tako dolgo mudil. Nuto, tako je bilo ime staremu vrtnarju, mu je povedal, da je bil ves ta čas pri nunah. — »In kaj ste tam delali?« ga je vprašal Mazet. — »Obdeloval sem velik in krasen vrt, ki je njihov last, nabavljval sem jim drva, katerega je bilo treba posekati v gozdu, črpal sem vodo in opravljal tisoč podobnih del te vrste. Ampak one dame so me plačale tako slabo, da sem stežka plačal čevlje, ki sem jih raztrgal. Najhuje pa je, ker so vse mlade in od vraga divje; nikdar jim ne moreš

ustreči, dvajsetkrat so sklenile, da mi vzamejo glavo; toliko so sitnarije. — Položi to sem, je rekla prva, kakor hitro sem se pokazal na vrto; ne, položi to tja! je rekla druga; tretja mi je vzela motiko iz rok in je omenila: Tako ni prav. Skratka, jezile so me tako, da sem včasih pustil delo in odšel z vrta. Sit vsega tega trpljenja in poleg tega še slabo plačanje za svoje delo, sem sklenil, da jim ne bom več služil. Njih oskrbniku sem se zavezal, da jim pošljem kakkega človeka, ki bi bil mesto mene; vendar služba je preveč slaba, da bi jo komu mogel priporočiti.

Pri teh poslednjih besedah dobrega Nuta se je porodila v Mazetu hrepenenje, da bi se šel ponuditi onim sesticam za vrtnarja. Njega ni mikal denar; imel je druge namene in ni dvomil, da se mu posreči te namene udeležiti. Čeprav je kar gorel same nepotrebnosti, da bi bil že skoro tam, vendar je sodil, da je potrebno, da Nuto ne izda svojih načrtov; zato mu je odvrnil, da je napravil prav, ker je zapustil oni samostan. »Z ženskami ne pridemo nikdar do konca,« je pristavil; »kdo pa bi z njimi shajal? Biti pri nunah, to je ravno toliko, kakor biti v družbi hudičev... Komaj v enem izmed sedmih slučajev vedo, kaj pravzaprav same hočejo.«

Komaj odide od soseda, že zač-

ne izvrševati svoj načrt. Dela se ni bal; čutil se je dovolj močnega, da bi se ga ogibal; kar se plače tiče, si ni prav nič glave ubijal radi nje neznanosti; edino, česar se je bal, je bilo, da ne bo sprejel radi svoje mladosti. Ta misel ga je mučila; vendar ko je napeto premišljeval, je prišel do pripomočka, ki se mu je posrečil. »Samostan«, je menil; »je daleč od tod; nihče me ne pozna; napravil se bom nemega; gotovo bom sprejel, ako bom dobro igral svojo ulogo!« In takoj, glej, dene na ramo kopačo in sekiro in se napoti v samostan. Stopi na dvorišče, kjer sreča k sreči oskrbnika. Gre k njemu in ga s pomočjo znamenj, kakršne rabijo mutci, prosi, naj mu da za božjo voljo jedi. Pri tem mu da razumeti, da bi on, Lamprechio, bil pripravljen sekati drva ali pa opravljati druga dela, ako potrebuje za to kakega človeka. Oskrbnik mu je dal takoj jedi. Nato mu je ukazal, da bi vedel, kaj zna, razsekati velike panjove, katerih ni mogel Nuto spraviti narazen. Mazetu se je to v kratkem času posrečilo. Oskrbnik, zadovoljen z njegovo močjo in pripravnostjo, ga je pogovito nato v gozd, da naseka drv. Z znamenji mu je povedal, naj jih nalozijo na oslaj, katerega je s seboj pripeljal in naj jih spravi domov. Mazet je izpolnil njegove ukaze do besedice. Oskrbnik, ki je bil vesel njego-

vega razuma in ki je imel zanj dovolj dela, ga je obdržal nekaj dni. V tem času je zapazila opatinja Lamprechija in je vprašala, kdo da je. »Ubog mož,« je odvrnil oskrbnik, »gluh in nem; oni dan me je prosil za vbojajme in za delo; porabil sem ga za različna, neobhodno potrebna domača dela, ki jih je vsa precej dobro izvršil. Če zna rahljati in obdelovati zemljo in če hoče ostati, mislim, da bi ga obdržali za vrtnarja. Lahko opravlja vsako delo, močan je; pripraven in dobrega značaja. Napravili bomo z njega, kar bomo hoteli, pa še batji se nam ne bo treba, da bo govoril z nuna-mi.«

»Vaša misel je zelo pametna,« je odvrnila mati opatinja, »prepričajte se, če zna obdelovati zemljo in potrudite se, da ga obdržite. Za začetek mu dajte par starih čevljev in kak star plašč; dajte mu, da se do sitega naje in bodite do njega prijazni, kolikor morete.« — »Ne bojte se, gospa, in zanesite se name, da se potrudim izpolniti vaše želje.«

Mazet, ki je stal na strani in ki se je delal, kakor da pospravlja po dvorišču, je očividno slišal ta pogovor in je rekel sam pri sebi: »Ako me pridržite tu, dame, vam zrahljam vrtiček tako dobro, da ne bo nikdar več tako dobro zrahljan.«

Oskrbnik ga je peljal na vrt.

Bil je zadovoljen s tem njegovim delom, kakor je bil zadovoljen tudi z ostalimi in ga je vprašal, če bi hotel ostati v samostanu. Lamprechio mu je odgovoril z znamenji, da bo napravil vse, kar bodo zahtevali od njega. Od tega časa je bil sprejet v samostansko službo. Oskrbnik mu je predpisal, kaj mora delati in ga je pustil v vrto.

Novica o novem vrtnarju se je hitro raznesla po samostanu. Nune so ga večkrat hodile gledat in so se kratkočasilе s tem, da so mu dajale tisoč bedastih nasvetov, kakor se že to dogaja revnim ljudem. Mazet je zelo dobro igral svojo ulogo, delal se je napram nunam kakor bi bil popoln bedak in je upal, da bo eno izmed njih že pregovoril, kadar bo prišla priložnost.

Ta je prišla sama. Nekega dne, ko je bil že veliko delal in legel na travnik, da bi se odpočil, sta se ustavili pri njem dve mladi sestri, ki sta se sprehajali in korakali mimo njega. Videl ju je, samo delal se je, kakor bi spal. Obe putki sta ga kar požirali z očmi.

»Če bi vedela,« je rekla sme-lejša od njiju, »da boš molčala, bi ti povedala nekaj, kar mi je prišlo že večkrat na misel in kar bi bilo všeč tudi tebi, kakor meni.«

»Govori brez skrbi, obljudim ti, da bom molčala kakor grob.«

Smrtna nezgoda na železniskem mostu. 17. novembra je hotela iti čez železniški most čez Zilo pri Beljaku posestnikova soproga Marija Ungnadova. V tistem trenutku je privozil vlak in jo zagnal ob stran. Počila je le lobanja in kmalu nato je izdihnila.

Odpjavljeni čoln. Zadnja povodenj je odpjavila pri Beljaku več ribiških in drugih čolnov. Med drugimi je odpjavila tudi velik tovarni čoln zidarskega mojstra Slamnika. Čoln, ki je bil otovorjen, se je brzkone popolnoma razbil. Čoln s tovorom ceni na 2500 kron.

Velik požar. V Delachu na Koroškem je zgorelo obširno gospodarsko poslopje posestnika Matije Mavriča. Rešili so samo živino. Škoda znaša čez 10.000 K. Vzrok požara še ni znan.

Nepreviden avtomobilist. Na glavnem trgu v Beljaku je povozil avtomobil stavbega podjetnika Josipa Bauerja šletno šolarico Mici Burgstallerjevo. Dekle je padlo pod voz in je dobilo precej težke poškodbe.

Tat v farovžu. V ponedeljek je vlomil v farovž v Preravi pri Beljaku 58letni Ivan Pajer in je ukradel dva zavoja po 50 krajcarjev. Ker je mož blazen in je bil že štiri leta v blaznici, ga niso izročili sodišču, marveč so ga poslali domači občini, ki je v Spitalskem okraju.

Smrtna nesreča. Pri St. Vidu ob Glini je začel vsled neprevidnosti šletni posestnik sin Gruber med zobovje poljedelskega stroja. Stroj je dečka skoro popolnoma zmečkal. Deček je kmalu po nesreči umrl.

Pohoj. V Brežah na Koroškem sta se sprla v neki gostilni 19letni žagar Alois da Col in 27letni delavec Josip Lichtenegger. Med pretepom, ki je sledil prepiru, je pograbil Lichtenegger velik kuhinjski nož in ga je zasadel da Colu v prsa. Fanta so odpeljali takoj v bolnico, kjer pa je v kratkem vsled prevelike izgube krvi umrl. Lichteneggerja so aretirali.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Operirana opica. V berlinskem cirkusu Busch nastopajo vsak dan trije šimpanzi, ki razveseljujejo občinstvo z raznimi svojimi umetnostmi. Oni dan so morali eno izmed teh opic, »Morice« po imenu, operirati. Morica je bolel zob tako hudo, da ni pustil nikogar k sebi. Kaj so morali torej napraviti? Kloroformirali so opico in poklicani zdravnik ji je izdrl bolni zob. Po operaciji se je Moric zopet zavedel zdrav in vesel in zvečer se je udeležil predstave. Občinstvo, ki je zvedelo za to operacijo, je pozdravilo pacienta z glasnim ploskanjem.

Ljubljana.

— Danes začnemo prinašati grbe kranjskih trgov in mest. Poslej pride vsak dan drug grb na vrsto, da pokažemo, kako bi klerikalci izpremenili grbe, če bi trge in mesta dobili v svoje roke.

— Volitev v obrtno sodišče. Opozarjamo volilce in volilke v obrtno sodišče, da morajo voliti osebno, le v skupini podjetnikov se sme za ženske-volilke voliti s pooblastilom. Volitev se vrši za uslužbenca v nedeljo od 8.—12. ure dopoldne in na podjetnike v torek za 8.—12. ure dopoldne. Posamezna volišča so označena na volilni izkaznici. Za volitev daje pojasnila N. S. Z. v Narodnem domu. Na dan volitev v nedeljo

— »Ne vem,« je odgovorila to-rej mala devčica, »če si že premišljala o komandiranju, kateremu se moramo pokoriti v tej hiši: niti eden mož nima k nam pristopa razun našega starega oskrbnika in tega mutca. Slišala sem že od mnogih posvetnih žen, ki so nas prišle obiskat, da niso vsa razkošja na svetu nič proti oni, ki jih užije žena z možem. Že večkrat mi je prišlo na misel, poskusiti to s tem bedakom, ker nimamo drugih mož. Ta mutasti vrtnar je ravno mož, kakršnega je treba za ta poskus; in če bi se branil in hotel naju izdati, bo mutast proti svoji volji. Mlad je, lep je in zdí se, da je dovolj močan, da bi zadovoljil naju obe. Ako hočeš, pa poskusiva to.« — »Ljubi Bog, sestra, kaj pa govoriš?« je vzkliknila druga sestra. »Ali si pozabila, da si zaobljubila čistost?« — »Ne! ampak koliko je vsak dan teh obljub, ne da bi eno izmed njih izpolnila!« — »Imaš prav, sestra, ampak kaj, če postaneva nosni?« — »To je prezgodnji strah in prezgodnja skrb. Ako bi prišlo do tega, bi že našli sredstvo, da bi se onega odkrili in ohranili vse v tajnosti.« Po tem odgovoru se je zadovoljila tovarišica, ki je vkljub svojem strahu kar gorela od hrepenenja zvedeti, kakšna žival je pravzaprav mož, s tem, da jo je vprašala, kako bi to napravili, da ju ne bi nihče videl.

(Konec jutri.)

se pa dobijo pojasnila in izpolnjene glasovnice v sledečih gostilnah. Za volilce v Mestnem domu v gostilni »Križu« (Ferlinču), za volilce na »Ledini« gostilna Možina in za volilce na Grabnu in St. Jakobski šoli gostilna pri »Vitezu« na Bregu. Somišljenike v ljubljanski okolici opozarjamo in prosimo da sodelujejo pri volitvah in dajo volilcem potrebna pojasnila.

Klerikalci ne morejo dobiti kandidata za idrijski - logaški - vrhniški in cerkniški okraj. Včerajšnji »Slovenec« piše, da se govori, da je Kobi odstopil in pristavil, da se ljudje begajo s tem, ko se pravi, da ga Žirovci ne bodo volili. No, če Žirovci to pravijo, morajo imeti že svoje vzroke. Sicer pa človeka, ki je odstopil, sploh noben pameten volilec volil ne bo, ker je potem vsak tak glas izgubljen. Radovedni smo, kdo bo končno klerikalni kandidat v tem okraju. Za Kobjem se ne bo nič posebno jokalo.

— **Zgodovinski romani** so bili od nekdaj najljubši in najzanimivejši čtivo najširših slojev, v palači prav tako kakor v revni koči. Malokateri pisec zgodovinskih povesti pa ima toliko prijateljev kakor M. Zevako, avtor našega prihodnjega podlistka, velikega viteškega romana »Srce in meč«. Vsak se še spominja, s kakšno strastjo je čitalo staro in mlado svoje dni njegove »Otroke papeža«: to je bil epohalen dogodek, ki ga slovenski čitatelji ne pozabijo nikoli! Ako pa je mogoče še nadkriti zanimivost te sloveče povesti, potem velja to v polni meri o romanu »Srce in meč«, ki je v svoji napestosti in burni mnogoternosti dogodkov v pravem pomenu besede rekord interesantnega podlistka. Kakor že večkrat, kadar smo objavili kaj posebno zanimivega, se utegne dogajati tudi v dobi izhajanja romana »Srce in meč«, da običajna naklada tu pa tam ne bo zadoščala in da ostanejo prepozni kupci številke brez dotičnega nadaljevanja. Zato je v lastnem interesu vseh, ki se zanimajo za fenomenalni naš prihodnji podlistek, da se nemudoma naroče na list. Le tako so sigurni, da bodo vsak dan redno in točno poučeni o razburljivih dogodivljajih in usodah junakov in junakinj romana »Srce in meč«! Ker je začetek novega podlistka odvisen od tehničnih okolištin, ne moremo natanko napovedati, kdaj izide; a kdor ga misli čitati naj pazi in naj bo pripravljen vsak dan!

— **Slovensko gledališče.** V soboto 21. novembra se uprizori v deželno gledališču Strindbergova žalogra »Oče« z gospodom ravnateljem Ig. Borštnikom v glavni vlogi. Gospod Borštnik je igral vlogu ritmostra v Zagrebu kakor tudi pred dvema leti v Ljubljani kot gost, z največjim uspehom. Vse kritike so bile polne hvale njegove mojstrsko dovršene kreacije. V večjih vlogah so zaposleni gg. Skrbinšek, Sest, Povhe in dame gđ. Gjorgjevičeva od Zagrebškega gledališča, ki v tej igri nastopi svoj angažma na slov. odru, dalje ga. Bukšekova in Juvanova. Režijo vodi g. Borštnik osebno. — Začetek ob pol 8. — Konec ob 10. — V nedeljo popoldne se uprizori priljubljena narodna igra s petjem »Reveček Andrejček«, ki je pri zadnji nedeljski predstavi popolnila gledališče do zadnjega kotička, razen lož seveda, pri znižanih ljudskih cenah, zadnjikrat v tej sezoni, z gospodom ravnateljem Borštnikom v glavni vlogi. Ostale vloge so v rokah gg. Skrbinška, Danila, Povheta, Groma in Sesta ter dam gg. Bukšekove, Juvanove in Gorjupove. — Pri predstavi sodeluje »Ljubljanski društveni orkester«. Režijo vodi g. Povhe. — Začetek ob 3. — Konec ob 4/6. — Zvečer se pa igra prvič v tej sezoni izvrstna francoska burka »Slađkosti rodolinskega življenja« v treh delanjih. Spisal M. Henegnin, eden najboljših francoskih humoristov tega žanra. Burka je polna komičnih situacij in kdor se rad smeje, se nasmeje do solz. Ta burka se je igrala na novem gledališču v Berlinu nad 70krat, kakor tudi pozneje na Dunaju z velikanskim uspehom. V glavnih komičnih vlogah so zaposleni gg. Povhe, Skrbinšek, Grom, Sest in dame: Bukšekova, Winterova, naša stara znanica, ki nastopi svoj angažma na slov. gledališču in Juvanova. Burko je na novo uprizoril in vestno naštudiral g. režiser Povhe. Začetek ob pol 8. Konec ob 4/10.

— **Koncert »Glasbene Matice«.** V nedeljskem koncertu nastopi tudi izreden talent, ki je šele 15. leto dovršil, pa se že lahko ponaša s sijajnimi uspehi kot produktiven in reproduktiven umetnik Jurij Szoll. Leta 1897 v Budapešti rojen, se je od 1904 naprej izobraževal na Dunaju v klavirski umetnosti pri profesorju Robertu, v teoriji in kompoziciji pri prof. Försterju in prof. Mandyczewskemu. Kot 11leten deček — zvan »Wunderknahe« — je koncertiral prvokrat s »Tonkünstler« orkestrom pod Nedbalom, ki je izvajal tudi nje-

govo prvo uverturo. V istem letu je koncertiral pod vodstvom pl. Schucha v izvanrednem koncertu draždanske dvorne opere, kjer je prednašal svoj »Rondo« za klavir in orkester sam, generalni direktor pl. Schuch pa je dirigiral njegovo uverturo. Nadaljni koncerti njegovi so sledili v Londonu v velikanski Albertovi dvorani, kakor tudi »Queens Hall« (obrežni dvorani), dalje v Monakovem (Konzertverein) in v Pragi (nemško deželno gledališče). Med njegovimi skladbami je dosegel njegov kvintet v E-duru pri Rosé kvartetu in pri dunajskem Tonkünstlervereinju največji uspeh. Klavirski part te skladbe je igral na Dunaju sam in gre ga igrati ravno sedaj v Trst v komorni koncert »Tržaškega kvarteta Jancovich« 26. novembra. Svojo novo veliko simfonijo dirigiral bo še letos na Dunaju, Berlinu, Düsseldorfu in drugod. Kar drugi veliki umetniki ne morejo doseči, dosegel je to deček kot fenomenalen virtuoz izredno nadarjen komponist in dober dirigent, da je imel velike koncertne dvorane »Großer Musikvereinssaal« na Dunaju, v Berlinu in Londonu razprodane. Dunajske in londonske kritike smatrajo njegov nastop kot znamenit pojav in ga resno primerjajo z mladim Mozartom in Mendelssohnom.

— **Z mednarodne telovadne tekme v Parizu.** Praški »Narodni Listy« priobčujejo razne zanimive podrobnosti z mednarodne telovadne tekme v Parizu. »Narodni Listy« pravijo med drugim: »Čehi še niso bili nikoli tako dovršeni v svojih nastopih kakor to pot. Ko so s prostih vaj prešli na bradljo, je eden izmed najboljših francoskih tekmovalcev Scherb vzkliknil: »Les Tschèques sont in-batablés!« (Čehi so nepremagljivi). Tekma se je pričela v nedeljo ob pol 8. zjutraj in je trajala z enournim prestatkom do 8. zvečer. Slovenci so pokazali veliko dovršenost v prostih vajah (pri prostih vajah so samo 1 točko za Čehi). Veliko pa so izgubili pri teku, skoku in plezanju. Njih uvrstitev na 5. mesto je nezaslužena; vendar pa so dobili 11. nagrado, to je 70 odst. vseh dosegljivih točk. Vsa društva, tudi luksemburška so bila v Parizu na neprimerno višji stopnji kakor v Turinu. Podrobní rezultat tekme, nanašajoč se na Čeha in Slovence, je ta-le: 1. Proste vaje: 186 možnih točk, Čehi 172.—, Slovenci 171.—; 2. bradlja: 122 možnih točk, Čehi 110.50, Slovenci 97.75 3. drog: 122 možnih točk, Čehi 117, Slovenci 110.—; 4. konj: 122 možnih točk, Čehi 110.75, Slovenci 92.—; 5. krogi: 122 možnih točk, Čehi 101.75, Slovenci 97.—; 6. tek: 60 možnih točk, Čehi 33.—, Slovenci 12.5; 7. skok na daleč: 60 možnih točk, Čehi 48.25, Slovenci 31.25; 8. plezanje: 60 možnih točk, Čehi 53.—, Slovenci 36.50; 9. dviganje ročk: 60 možnih točk, Čehi 58.25, Slovenci 58.50, v celem torej 914 možnih točk, Čehi 804.50, Slovenci pa 706.50. Iz teh števil je pač najbolj razvidno, katere panoge so za naše telovadce še Ahilova peta. Enako število točk s Čehi pri teku (dobrih 50 odst.) bi jim že zagotovilo četrto mesto.

— **Iz Štepanje vasi.** Dostikrat smo že slišali o našem Janezu, da je fest fant, da zna govoriti kakor malokdo, pa tudi ponoči ne da rad miru. Nekaj časa je hodil v Bizovik in je silil skozi okno v neko hišo. Ker le ni dal miru, se je od znotraj zaslislal glas: Jaz bom šla tožiti, če ne boš dal miru. Pravilo, da je bilo to Janezu prav malo po volji in da je stresal svojo jezo v grdih besedah. Ker se je potem zbal hoditi v Bizovik, se je pa v domači vasi lotil dela, tako, da so ga morali fantje že parkrat napaditi. Janez bi se rad ženil, pa ga dekleta ne marajo, ker je klerikalec in hodi sv. Antona za pomoč prosit, da bi mu nevesto izprosil. Prokurat je že vlekkel za zvonec, pa ni nič pomagalo. Tudi sv. Johanco je častil in je hodil v Vodiče občudovat njene čudeže. Zdaj mu je pa reklo neko dekle, da naj kar Johanco vzame. Dve Ivanka sta rekli — morebiti bo Johanca bolj pri volji. V tretje gre rado. Pravijo, da je Janez zadnjič v Štepanji vasi molil posebne vrste litanije. On je šel naprej — njegov cerkovnik pa za njim. Janez je naprej molil — oni je pa odgovarjal. Litanije pa so bile take, da so bile Janezu na čast zložene. Natančno si jih je zapomnil samo mesec, ki se je nad Golovcem smejal. Roman je in ponočna pota torej ne bodo vodila v zaželeni zakonski raj.

— **Prijatelji mladine in telesne vzgoje** so dobili lepo knjigo: Telovadne igre (igre z žogo). Spisal dr. Lj. Pivko. Cena 80 vin. Ta knjiga bo dobro služila vsem onim, ki se hočejo lepo igrati z otroki in dati igri tudi pravi pomen.

— **Srpska čitanka.** Iz gospodarskih in drugih vzrokov je dandanes potrebno, da se učimo srbski. Tudi nemške firme že iščejo ljudi, ki znajo pisati srbsko. Zato se bo sedaj pri nas marsikdo učil cirilice in srbsčine.

Poseben srbski abecednik s cirilico za Slovence se že pripravlja. Včeraj pa smo prejeli 4 zvezke srbske čitanke, ki je namenjena onim, ki cirilico že znajo. Knjiga je izšla v knjigarni Deza Kona v Belgradu in je zelo lepo urejena. Kdor si jo želi ogledati, jo lahko vidi v naši redakciji.

— **Opozarjamo na zabavni večer,** društva slov. trgovskih sodru-nikov v Ljubljani, ki bo v soboto 22. t. m. v mali dvorani Narodnega doma. Obširen, zanimiv spored s komikom gosp. pl. Sladovičem in »Vodiško Johanco« je porok, da bo ta priredba v zabavnem oziru nadkri-ljevala vse dosedanje in smelo trdi-mo, da bo ta večer smeja in zabave. Po sporedu ples. Začetek ob pol 9. zvečer. Vstopnina 80 vin za osebo.

— **Kdor ni bil v Vodicah** in se ni osebno prepričal o čudežih, naj ne zamudi prilike, si iste ogledati v soboto 22. t. m. na zabavnem večeru društva slov. trg. sodru-nikov. V prvi vrsti pa pridite tisti, ki morda ne verujete v Vodiške čudeže in sv. Johanco. Toraj na svidenje!

— **Posledice pijanosti.** Tič Frančiška iz Zgornjega Tuhinja pri Kamniku se je predvčerajšnjem tako napila, da je na Frančiškanskem mostu padla in se na glavi znatno poškodovala. V spremstvu policije se je prišla zdraviti v deželno bolnico.

— **Nesreča.** Jurjevčiča France-ta, 16letnega vajenca v Zabkarjevi tovarni je te dni vrgel njegov so-vajenec Slanovec Janez v šali ob tla ter ga na glavi poškodoval, zlomil mu je tudi desno nogo. Neumna šala z žalostnimi posledicami. Jurjevčič je moral iskati zdravniške pomoči v tukajšnji deželni bolnišnici.

— **Preostaja mi denar,** govore gosposdine, katere kupijo ostanke blaga za obleke po tako nizki ceni pri trvdki »Hermes«, brata Wokač v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 5 v prvem nadstropju. Prodaja se samo vsako sredo in soboto. Glej zadaj oglas. Proč z draginjo!

— **»Strupena kača«** je krasna Nordisk drama, koja se predvaja danes v kino »Idealu«. Ostali spored je sledeči: Čuda mikroskopa. (Znanstveno.) Nune, mojstrski boksar. (Komično.) Lisica. (Iz naravoslovja.) Valdemar uspešno ljubi-muje. Pet koldj. (Veseloigra Nordiskfilm Co.) Jutri »Mrtvi govore« v 5 delih. V torek igra najboljši traged Evrope v drami »Kralj«, ki je ginljiva do solz.

Umor.

Dne 14. marca 1909. so našli yliničarja Ivana Bezjaka njegovi ljudje kakšnih 150 korakov pred njegovo hišo na cesti v Zogocih, občina St. Lenart na Štajerskem

v mlaki krvi ubitega.

Skraja je bila stvar zelo megle-na in nikjer ni bilo možno kljub strogim poizvedovanjem, najti zločinca. Se-le po preteku več dni se je zvedelo, da je bil ubiti Bezjak v noči od 13. na 14. marca leta 1909. pri bajtarici Kolmaničevi. Stvar se je proti tej kot vednici uboja in nekem viničarju Verliču, vedno bolj zgoščala, in nekega dne so ju tudi prijeli in od-dali v preiskovalni zapor. Ker sta se pa tako Kolmaničeva, kot tudi Verlič, delala in obnašala čisto nesumljivo, ni bil njiju zapor dolg in kmalu so ju radi pomanjkanja dokazov zopet izpustili.

Ker pa je proti takim ljudem ljudska sodba navadno zelo brezob-zirna in ostra, sta se morala oba kmalu izseliti iz svojih prvotnih bi-vališč. Rodbina Kolmanič se je pre-selila v Verlič, okraj Maribor, Verlič pa se je podal v Izvanje, okraj Gornja Radgona. Nekaj časa je nato stvar bila navidezno pozabljena, kaj-ti javno govoriti se nihče ni upal. Ščasoma pa se je govorica o tem umoru vendar zopet oživela. Skraja medla, je postajala vedno določnejša in vedno pogostejša. Vse pa je govorilo v tem smislu, da se je umor izvršil od strani

Kolmaničevih, ali saj z njih vednostjo

Ta govorica je naravno prišla tudi na uho orožnikom, ki so znova pričeli stvar previdno zasledovati. Kmalu so zvedeli za nekega Repiča, o katerem se je za trdno govorilo, da je bil ono noč v bajti Kolmaničev. O Repiču se je tu in tam celo trdilo, da je on sam bil morilec. Dne 15. t. m. je šla orožniška postaja v Plaču nad Mariborom na zaslišanje Repiča. Repič je skraja skratka tajil vsako vednost o umoru. Se-le, ko se mu je povedalo v obraz, da se za gotovo ve, da je bil ono noč v bajti Kolma-ničev, je

priznal, da ve o umoru Bezjaka.

Prej kot slej pa je trdovratno tajil, da bi bil on Bezjaka ubil, pač pa je izpovedal sledeče: Dne 13. marca 1909 proti večeru je prišel v bajto Frančiške

Ivan Bezjak, že nekoliko vinjen, kar je bila splošno njegova navada. Dan poprej pa so srečali on, Repič, Ivan Kolmanič, njegov sin Fran, ki je bil doslej pleskarski pomočnik v Kapfenbergu, ter viničar Ivan Verlič na cesti. Pri tem srečanju je nanesel pogovor tudi na viničarja Ivana Bezjaka. Ivan Kolmanič je dejal med drugim, da se bo vedno pijanega Bezjaka treba kmalu znebiti, če ne bo še kje povedal, da so on in Kolmanič ukradli posestniku Vogrinu most. Skraja ni povedal, kaj hoče, potem pa

naravnost svetoval Bezjaka umoriti.

Temu njegovemu predlogu so že takrat vsi takoj pritrdili. Nasled-njega dne, 13. marca, je Bezjak kot že omenjeno, zopet prišel h Kolma-ničevim. Proti 11. uri zvečer, se je docela upijanjen vrnil domu. Ni pa še bil dolgo na poti, je dal Ivan Kolmanič znamenje... Vsi so se takoj dvignili in hiteli za Bezjakom, ki so ga tudi res dohiteli še na cesti, kakšnih 150 korakov od njegove hiše. Komaj ga je Verlič dobro zagledal, že je tudi

bliskoma skočil proti njemu, Bezja-ku, ter ga s kolom treščil po glavi, tako da se je Bezjak takoj in brez glasu zvrnil mrtev po tleh. Verliču pa ta mahljaj očitno ni zadoščal, kajti že mrtvega, je udaril še parkrat zc so silo in mu glavo skoro zdrobil. Tudi Fran Kolmanič je dodal svoje in umorjenega parkrat brcnil z vso močjo v život, dočim sta Ivan Kolmanič in on, Repič, stala ob strani in

mirno gledala umor.

nista se pa Bezjaka dotaknila. Na to izpovedbo je bil seveda Repič takoj prijet in odgnan v mariborske zapore. Še istega dne so prijeli tudi Frana Kolmaniča v Kapfenbergu in viničarja Ivana Verliča, katerega so pa začasno izročili okr. sodišču v Radgoni.

Taki strašni slučaji so pri nas možni le po krajih, ki spadajo v Orni-kovo področje. Vsi ti, umorjeni Bez-jak, kočarji Kolmaniči, viničarja Verlič in Repič, so izšli iz štajercijanskih domen.

Nečista politična agitacija ptuj-skega župana Ornika in njegovih ožjih ter širših somišljenikov, ne more drugače niti shajati, niti se držati — brez žganja. Prvo je šnops, z njim gre roko v roki mrznja do dela. Zmanjka denarja za žganje, slabše-ga od geruža, zato sledi navadno tat-vina. Človek, štajercijanske morale, prične krasti, ko je bil še kratko preje pošten in delaven človek, da iz skupice dobi denar — za šnops. Počasi pa prične — kot v tem slu-čaju, — krasti pri svojem gospodar-ju »pijačo«, mošt in se upijanja. Mor-da le zato, ker ga v duši nekaj mori, ker se mu oglašja nek čuden, opo-minjajoč glas: v stajajoča vest. In pred njo skuša ubežati... Zaman...

V drugem pa je bilo učinkovanje ptujkega Ornikovega političnega šnopsa še hujše. Tam se je vzbudilo poleg delamrznosti še — bestija... V prej najbrže nič manj dobrem člo-veku, je želja po žganju, po uživa-nju alkohola sploh, zavedla do so-krivde ne ravno male tatvine. A videli so sokrivci, da peče družega, tatu, vest, da se v njem oglašja nekaj, česar življenje pijačarja še ni zamorilo. To pa bi bilo lahko v zvezi z morebitno kaznijo. Človek je postal ne le nevaren, strahu pred njim se je pridružila morda tudi še mrznja... Poznaajo pa se vsi iz družbe — ker so njih instinkti enaki, njih živčno življenje izmognano vsega plemenit-jega, ostalo je le še čuvstvanje živali, one, ki se hoče rešiti s tčni, da uniči eno iz lastne družbe, so-vrstno... In te po žganju nastale zver-i, se sestanejo. Slučajno?! Mirno se porazgovore — življenje člo-veka je ob njih razidu uničeno, le par ur še vegetira...

Ta umor ni nekaj vsakdanjega.

V njem se z grozno jasnostjo zrcali tih se vršča, strašna drama dela naših rodnih bratov okoli Ptuja, Radgone, Ormoža in sploh po Slov. Goricah, koder je najti pristaše, po-litične, ptujkega »štajercijanstva«.

Živimo v časih, ko ustvarja av-strijski minister za roparje državo, pod pretvezo, da bodo deležni kul-ture, naobrazbe in svobodo!

Ta Avstrija pa, ki ima tako plemenite ministre, pusti po tisoče svojih lastnih podanikov fizično in mo-ralno propadati, da dopušča, da oni, ki reprezentirajo ono politično strujo, ki leta in leta mori ljudi, sedi kot po-slanec v deželnem zboru Štajerske! Kulturna Avstrija mirno gleda propadanje na lastnem državnem te-le-su. Na eni strani dela kupčijo z živim mesom v Canado, na drugi strani pusti moriti z žganjem ne le oni, ki ga uživalo, marveč tudi njih zarode...

Po žganju fizično in moralno de-generirani ljudje, morilci, pridejo po celi vrsti let pred sodišče. Pravica

zahteva za vsak zločin kazni. Morilce čakajo navadno vislice... Nastane pa v času, ko se deli pravica »Albancem«, vprašanje: Kdo in kje je morilec...? Oni, ki podkopava ljudsko pravico in telesno moč, ki daje povod k propadanju je morilec! Najde pa ga vsak tam, kjer je središče žganjarske, štajarske morale... Justitia! Da etiam nobis Albaniam!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

POLET IZ NANCYJA DO PRAGE.

Praga, 20. novembra. Danes je dospel ob 2. uri 20 minut na Visočane francoski aviatik Vedrine, ki je danes jutraj odletel iz Nancyja. Letel je z aeroplanom brez prestopa iz Nancyja do Prage. Vedrine je v začetku nameraval, da odleti v Petrograd, pa se je premislil in poletil v Carigrad.

POMILOŠČENJE.

Trst, 20. novembra. Cesar je pomilostil Maria Sterleta, ki je bil v poletju obsojen radi veleizdaje in razžaljenja Veličanstva na pet let ječe. Odpuščena mu je kazni, ki je še ni odsedel.

ITALIJA V SREDOZEMSKEM MORJU.

Pariz, 20. novembra. Listi poročajo iz Carigrada, da bo Italija vzela en ali dva večja otoka, ki jih je za časa tripolitsanske vojne zasedla, od Turčije v najem, tako, kakor je to storila Anglija s Ciprom.

ALBANIJA DOBI PRINCA.

Berlin, 20. novembra. Princ Viljem Wied je bil danes sprejet od cesarja Viljema v avdienco, ki je v zvezi s skorajšnjim nastopom albanskega prestola. Princ Wied odide še pred novim letom v Valono.

Z BALKANA.

Carigrad, 20. novembra. Turško - bolgarska komisija za izmenjavo ujetnikov je svoje delo dokončala in tozadevni protokoli so že podpisani.

Carigrad, 20. novembra. Prvi transport turških ujetnikov je danes dospel iz Bolgarije.

Belgrad, 20. novembra. Srbski finančni minister bo haje kmalu odstopil in na njegovo mesto pride dosedanji notranji minister Protić.

DIPLOMATI.

Petrograd, 20. novembra. Dosedanji ruski poslanik v Bukarešti je imenovan za poslanika na Dunaju, poslanik v Teheranu je prestavljen v Bukarešto; sofijski poslanik pride v Stockholm; dosedanji poslanik v Stockholmu pride v Sofijo.

OBEŠANJE.

Solun, 20. novembra. Bolgarske vojne oblasti so obesile v Xanti

6 Turkov, kar je prebivalstvo silno razburilo.

IZ POLJSKE LJUDSKE STRANKE.

Dunaj, 20. novembra. Poljska ljudska stranka je vzela resignacijo dosedanjega predsednika Stapinskega na znanje in izvolila za predsednika Srednialvskega.

SRBSKO PRISTANIŠČE V SOLUNU.

Belgrad, 20. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevna«.) Z ozirom na vesti, da je grška vlada ponudila Srbiji poseben oddelek v solunskem pristanišču, ki bo eksteritorialen nasproti Grčiji, treba omeniti še naslednje:

Ta oddelek solunskega pristanišča bo pravzaprav srbsko svobodno pristanišče, posluževala se ga bo pa Srbija v prvi vrsti za izvoz živine, ki se bo vršil najbrže na lastnih srbskih parnikih, tako, da doseže Srbija popolno gospodarsko neodvisnost od avstro - ograde monarhije, ker to je prvi cilj vse srbske politike. Naravno je, da bo služilo to pristanišče kot izhodna točka tudi za ves drugi srbski uvoz in izvoz, posebno za uvoz orožja in streljiva, ker draško pristanišče še dolgo ne bo tako urejeno, da bi zadostovalo vsem trgovskim potrebam Srbije in tudi po železnici Srbija ne bo še tako kmalu zvezana z Dračem, ker Srbija bo gradila najprej druge, potrebnejše železniške proge.

PRVA OBLETNICA OSVOBODITVE BITOLJA.

Belgrad, 20. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevna«.) Včerajšnja proslava prve obletnice osvoboditve Bitolja se je izpadla naravnost slajno. Prestolonaslednik Aleksander je bil povsod predmet največje pozornosti, kakor tudi ministrski predsednik Pašić, drugi člani vlade in belgrajski župan.

K proslavi je prišlo tudi številno ljudstvo iz okolice Bitolja.

ODLIKOVANJA V SRBIJI.

Belgrad, 20. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevna«.) Danes so bile odlikovane s »Križem usmiljenja« za streženje ranjenecem: Aleksandra Pavlova, soproga ruskega poslanika Hartwiga; Hartwigova hčerka Aleksandra Nikolajevna; lady Pedzet, soproga angleškega poslanika; baronica Grizinger, soproga nemškega poslanika, dalje soprogi ruskega in nemškega vojnega atašeja in soprogi srbskih ministrov.

VTIS BERCHTOLDOVEGA EKSPOZEJA V SRBIJI.

Belgrad, 20. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevna«.) Ekspozicija avstro - ograde zunanlega ministra grofa Berchtolda je napravila v tukajšnjih političnih krogih sled, slab vtis, posebno radi njegove neobjektivnosti, ko je pripisoval Srbiji namen polastiti se povodom vpada Albancev dela albanskega ozemlja in tudi zato, ker je pri omenjanju odločilnih bitk v prvi balkanski vojni govoril samo o Lozengradu.

Beograd, 20. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevna«.) Časopisje se iz Berchtolda norčuje. Pravi, da so ga srbske zmage pri Kumanovem in Bitolju, posebno pa ob Bregalnici tako potrdile, da ne more niti pomisliti na nje, kaj še govoriti o njih v delegacijah.

Tudi se peča časopisje z onim delom Berchtoldovega ekspozicije, kjer on vabi Srbijo na revizijo trgovinske pogodbe. Tukajšnji listi pravijo, da radi verujejo, da se Berchtoldu mudi s to revizijo, ampak Srbiji se čisto nič ne mudi in zato bo Berchtold še malo počakal na začetek tozadevnih pogajanj.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Stanovanje, obstoječe iz 2 sob, kuhinje, shrambe in drvarnice se odda s 1. decembrom. Poizve se v »Prvi anončni pisarni« 1133-3

Odda se meblirana in ena nemeblovana soba. Poizve se v »Prvi anončni pisarni« 1131-3

Dobro ohranjen, kratek glasovir se ceno proda. Stari trg 22/II. 1142-1

KORESPONDENCA.

Mlad gospod želi korespondirati z mlado gospodično. Naslov pod »Rudolf« na »Prvo anončno pisarno« 1140-1

Dober

pes-čuvaj
se odda zastoj. Naslov pove »Prva anončna pisarna« v Ljubljani.

Proč z draginjo!

Čemu homo drago kupovali, ko se pa vsako sredo in soboto kupijo ostanki vsakovrstnega blaga za obleke in perilo, kakor šofri, sukno, kontenino, šifoni, platno, porhant, volneno modno blago in drugo za skoro polovično ceno pri trdki

„Hermes“
brata Wokač
v Ljubljani,
Šelenbugova ulica št. 5.

v prvem nadstropju

— (nasproti glavne pošte). —
Primerna darila za Miklavža in božič!
Pravkar došlo čez 10.000 novih ostankov!

Našim stalnim in en-
— gros odjemalcem —
oddajamo nepremočljive pelerine najboljše vrste
pod lastno ceno
samo do novega leta.

Dežne plašče v vseh barvah in velikostih po najnižjih cenah.

priporoča

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Št. 23.371.

Razglas.

Glasom razglašajo z dne 14. oktobra 1913, št. 27.439, je odredila c. kr. deželna vlada nadomestno volitev prisodnikov in namestnikov obrtnega sodišča v Ljubljani ter volitev obrtnih prisodnikov vskljnega sodišča in sicer za volilni razred delavcev, odnosno delojemalcev na nedeljo, dne 23. novembra 1913, za volilni razred podjetnikov odnosno delodajalcev pa na torek, dne 25. novembra 1913.

Volilo se bo na več voliščih.

Volilec delavci iz I. skupine (veliki obrati, izvzemši trgovske obrate), ki imajo legitimacije z zaporednimi številkami od 1 do inklu-sive 1244, volijo dne 23. novembra 1913 v telovadnici ljudske šole v Komenskega ulici; volilci, ki imajo legitimacije z zaporednimi številkami od 1245 do inklu-sive 2490, volijo v telovadnici ljudske šole na Cojzovi cesti in volilci, ki imajo legitimacije z zaporednimi številkami od 2491 do inklu-sive 3733 pa volijo v dekliški šoli pri Sv. Jakobu.

Volilec delavci iz II. skupine (mali obrati, izvzemši trgovske obrate), ki imajo legitimacije z zaporednimi številkami od 1 do inklu-sive 1010, volijo dne 23. novembra 1913 v veliki dvorani Mestnega doma; volilci pa, ki imajo legitimacije od 1011 do inklu-sive 2057 v mali dvorani Mestnega doma.

Volilec delavci iz III. skupine (trgovski obrati) volijo dne 23. novembra 1913 na mestnem magistratu (Mestni trg št. 2, pritličje).

Volilec delojemalci iz IV. skupine (višji nastavljenici) volijo dne 23. novembra 1913 od 10. ure zjutraj do 12. ure opoldne v veliki dvorani Mestnega doma.

Volilec podjetniki iz I. in II. skupine (veliki in mali obrati, izvzemši trgovske obrate) volijo dne 25. novembra 1913 v veliki dvorani Mestnega doma.

Volilec podjetniki iz III. skupine (trgovski obrati) volijo dne 25. novembra 1913 na mestnem magistratu (Mestni trg št. 2, pritličje).

Volilec delodajalci iz IV. skupine (višjih nastavljenecv) volijo dne 25. novembra 1913 v mali dvorani Mestnega doma

Volitev se prične vsakokrat, izvzemši IV. skupine delojemalcev, ob 8. uri zjutraj in konča ob 12. uri opoldne. Sicer pa bode na legitimacijah označba volišča in volilnega časa.

Ob navedenih dnevih otvori volilni komisar ob določeni uri volitev ne glede na število došlih volilcev, ter jo zaključi ob določeni uri, nakar smejo glasovnice oddati samo še oni volilci, ki se nahajajo v volilnem lokalu

Volilci se na ta način, da v volilnem imeniku vpisane osebe oddajo osebno glasovnico, pri čemer je pokazati izkaznico v svrhu, da jo volilni komisar zaznamuje. Osebe, ki nimajo izkaznice ali pa imajo že zaznamovano izkaznico, ne morejo voliti.

Radi tega se vsi volilni upravičenci, ki tri dni pred začetkom tozadevne volitve ne bi prejeli izkaznic, pozivljajo, da iste dvignejo pri občinskem uradu (mestni ekspedit, Mestni trg št. 27, III. nadstropje).

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 3. novembra 1913.

Kontoristinjo

Slovenko, z lepo pisavo sprejme takoj tovarna v Pragi. Prosi se za prepise izpričeval iz meščanske in trgovske šole (ne originale, ker se za nje ne garantira) brez poštna znamke, vendar s priloženo sliko. — Slednji se prosi za izrecno dovoljenje staršev, da se sme služba sprejeti. Mesečna plača K 90.—, vožnja do Prage se povrne. Tozadevne prošnje pod šifro „Dalibor 18“ restante, poštni urad Praga 22.

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebnih za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Meso!! Meso!!

Vsak dan sveže klanjo meso, 5 kg govejega ali telečjega mesa K 3.80, svinjskega K 4.—, prekajenega K 4.80, slanina K 5.20, razpošilja v 5 kg zabojih franco, po povzetju Geza Szabo, M. Hermce No. 50, Ogrsko.

Del. glavnica:

8.000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad K 1.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 ³/₄ %

Poslovalnica „Prve ces. kr. avstrijske državne razredne loterije.